



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio practica ...

Institutiones Qvintvplicis Theologiæ - Positivæ videlicet, Asceticæ,
Polemicæ, Speculativæ, & Moralis complectens, Unà cum Appendice
Methodum compendiariam reformationis Ecclesiasticæ à Concilio
Tridentino factæ continente

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1679

Art. X. De Principiis ad Sacramentum Matrimonii spectantibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48233](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48233)

Ratio.

Quia non sunt facienda mala, ut eveniant bona; ergo, cum veritatem bonæ vitæ (hæc enim in regula intelligitur, et non veritas Justitiæ aut Disciplinæ) relinquere sit peccatum, rectè dicitur prius permittendum scandalum, quam di-
ctam veritatem relinquendam esse.

Praxis.

Hinc deducitur 1. Confessarium potius permittere de-
bere, ut aliquis Innocens damnetur, quam ut ex confessione
sciat aliquod peccatum, quod conducatur ad innocentiam rei
monstrandam, uti communiter docent Theologi.

Deducitur 2. Confessarium obligari ad sigillum con-
fessionis etiam cum periculo propriæ vitæ servandum; eò
quod, cum periclitatur utilitas publica, negligenda sint com-
moda propria, uti in Authent. ref. quæ Cod. communia, quæ
legatis & ex le. unic. fin. C. de caducis tollendis dicitur.

Deducitur 3. Confessarium non posse uti notitiâ confes-
sionis ad aliquod quantumcunque grave malum averten-
dum, si periculum sit, ne peccatum in ea explicatura indirectè
reveletur, uti communiter docent Authores.

ARTICULUS X.

De Principiis ad Sacramentum Matrimonii
Spectantibus.

PRINCIPIUM I.

Nuptias non concubitus, sed consensus
facit.

Sensus.

Hoc est, etiam si duæ Personæ, Mas scilicet & Femina
inter se copulentur, non tamen propterea censebuntur valido
Matrimonio conjunctæ, nisi præter ipsam copulam insuper
legitimus in Matrimonium contrahendum consensus acce-
dat.

Authoritas.

Desumptum est ex le. 30. ff. de reg. Juris, illudque refert,
& explicat Decius in tr. de reg. Juris.

Ra-

Ratio.

Quia cum Matrimonium sit mutua traditio corporum in ordine ad usum conjugalem, tam parum sine consensu consistere id poterit, quam parum alii contractus absque inter consensu sunt validi.

Praxis.

Hinc deducitur 1. Etiam si quis sub promissione Matrimonii copulam extorqueat, nondum tamen consistere Matrimonium, nisi etiam ipsa Mulier violata promittat futuram nuptias, uti communis docet Theologorum.

Deducitur 2. Puellam impubere alteri desponsatam non posse post pubertatem cohabitare Sponso, nisi novum consensum eliciat, uti iterum docet communis.

Deducitur 3. Matrimonium cum errore circa Substantiam versante contractum esse nullum, etiam si copula præcesserit, uti cum S. Thoma docent Suar, Sanchez, Laymann alii communiter.

PRINCIPIUM II.

Omnis res, per quascunque causas nascitur,
per easdem dissolvitur.

Sensus.

Hoc est, omnis actus, qui non tantum in prima productione, sed etiam in conservatione ab ipsius agentis arbitrio pendet, dissolvitur per dissensum à voluntate, sicut ab eadem per consensum moraliter productus est; quem sensum videtur indicare Glossa in reg. 1. l. 5. decret. Item reg. 1. 5. ff. de reg. Juris; nec videtur posse esse alius, nisi in pluribus casibus admittere velimus falsam esse regulam, uti consideranti patebit.

Authoritas.

Desumptum est ex l. 5. decret. c. ult. reg. 1. & l. 50. ff. 3. ubi dicitur: nihil tam naturale est, quam eo genere quidque dissolvere, quo colligatum est; ideo verborum obligatio colligitur verbis, nudi consensus obligatio contrario dissensu dissolvitur.

Ratio.

Quia hoc ipso, quod supponatur talis actus à voluntate

...sui productione & conseruatione dependere, tandiu ced-
...bitur moraliter existere, & conseruari, donec à voluntate
...per contrarium actum reuocetur.

Praxis.

Hinc deducitur 1. Sicut Sponsalia non possunt contra-
...si sine utriusque Sponsi consensu; ita nec dissolvi sine utrius-
...que consensu posse, uti communiter docent Authores.

Deducitur 2. Sicut conjuges mutuo consensu se ad con-
...habitandum obligarunt, ita mutuo consensu etiam Matri-
...monium quoad thorum (non quoad vinculum, quia hujus
...conseruatio ab eorum voluntate non pender) dissolueri pos-
...set, ut Laym. & alii cum communi docent.

Deducitur 3. Posse etiam cohabitantes conjuges per
...mutuum consensum obligationem debiti reddendi remitte-
...re, & votum castitatis edere, uti iterum conveniunt Do-
...ctores.

PRINCIPIVM III.

Duo Vincula fortiùs ligant, quàm unum.

Sensus.

Hoc est, quando duo actus aut circumstantiæ obliga-
...tionem inducentes in aliquo subjecto concurrunt tum præ-
...valent vinculo simplicem duntaxat obligationem inducen-
...ti, si quidem utrumque vinculum etiam in his circumstan-
...tiis pariter obligationem possit.

Authoritas.

Desumptum est ex authenti. de consang. & uterinis in
...princip. item ex §. sed hodie Instir. de adopt. junctâ glossâ in
...Jura. illudque approbant communiter Doctores, teste
...Schnei devvein in l. 1. tit. 1 r. ff. sed hodie n. 2.

Ratio.

Quia ipsa æquitas naturalis exigere videtur, ut, ubi
...due obligationes concurrunt, prævaleant simplici duntaxat
...obligationi.

Praxis.

Hinc deducitur 1. Sponsalia Impuberum juramento
...probabiliter confirmari, ita ut rescilire non possint, cum ad an-
...nos

nos pubertatis pervenerint, uti Dicastill. d. 1. n. 494. cum Sanch. & Hurtad. docent.

Deducitur 2. Si posterioribus Sponsalibus copula accedat, ab his probabiliter priora Sponsalia dissolvi, uti Ferd. de castro p. 5. d. 1. pu. 22. n. 5. cum Pontio, Rebello & alii docet.

Deducitur 3. Si Matrimonium primis duobus mensibus consummatum sit, non licere amplius Religionem ingredi alterutri conjugi sine alterius consensu, sicut ante consummationem, quando ratum duntaxat erat Matrimonium, licet.

PRINCIPIUM IV.

Errantis nullus est consensus.

Sensus.

Hoc est, Si quis circa ipsam causam motivam erroret, potestque adesse bonitatem, ob quam in aliquem actum consentit, cum tamen illa non adsit, tum hoc ipso censendus est absolute in talem actum non consentisse.

Authoritas.

Desumptum est ex le. 116. de reg. Juris §. 2. ubi dicitur: Non videntur, qui errant consentire. Item ex le. si per errorem 15. ff. de judic. & le. non idcirco 9. Cod. de Juris & facti ignorantia, illudque refert, & defendit Barbosa axiom. 1. cum plurimis aliis.

Ratio.

Quia cessante causa cessat effectus, ergo cum error quoad substantiam, causam seu motivum principale cessare faciat, mirum videri non debet, si ipse quoque consensus velut effectus illius irritus dicatur; unde merito in cit. leg. si per errorem dicitur, nihil consensui tam contrarium esse, quam errorem.

Praxis.

Hinc deducitur 1. Matrimonium & Sponsalia nulla esse, si cum errore circa substantiam versante contractum sit, uti S. Thomas Sanch. Suar. Laym. & alii communiter docent apud Ferd. de castro p. 5. tr. 28.

Dedu-

Deducitur 2. Si magna Sponsi debita aut morbi graves occulti & continui, aut grave famæ periculum detegatur, posse Sponsum alterum resilire à Sponsalibus, ut Bonac. & alii apud & cum Busenb. l. 6. tr. 6. c. 1. du. 3. docent.

Deducitur 3. Etiam si defectus aliquis gravis superveniat contractis Sponsalibus, fore sufficientem iisdem dissolvendam, si talis sit defectus, ut Sponsus, si eventurum talem defectum scivisset, Sponsalia non contraxisset, uti Tann. Sanch. Laym. Coninck & alii communiter docent apud & cum P. Gobat tr. 10. n. 193. quia etiam in tali casu error quoad substantiam in futurum intervenit.

PRINCIPIUM V.

Actus, qui non valet, ut geritur, saltem valet, ut valere potest.

Sensus.

Hoc est, si actus aliquis divisibilis quoad omnes suas partes valorem suum sortiri non potest, saltem validus erit secundum eam partem, secundum quam habet omnes condiciones ad valorem requisitas.

Authoritas.

Desumptum est ex cap. un. de despons. impub. in 6. illudque approbant communiter Doctores, teste P. Gobat in thes. indulg. p. 1. n. 64.

Ratio.

Quia nemo præsumitur facere velle actum frustratoriæ, ut Barbosa axiom. 11. cum Sardo colligit ex le. unic. Cod. de thesauris, ergo si totus actus validus esse non potest, præsumitur velle quisque saltem aliquem fructum ex suo actu, quam nullum habere.

Praxis.

Hinc deducitur 1. Matrimonium inter puberem & impuberem contractum, vel inter duos impuberes initum, non quidem valere ut Matrimonium, habere tamen vim Sponsaliorum, uti colligitur ex cap. unic. de despons. impub. in 6. & docent multi apud & cum Sanch. l. 1. d. 21. n. 1.

Dedu-

Deducitur 2. Si Pontifex aut Episcopus in Indulgentiarum concessione transgrediatur terminos à jure concessione ejusmodi concessionem invalidam quidem esse (ui colligitur ex cap indulgentiæ de pœn. & remiss. in 6.) sed solummodo quoad excessum, uti P. Gobat l.c. ex communi docet.

Deducitur 3. Quando quis bona fide vendit alteri duos equos, unum proprium & alterum alienum, valere contractum saltem quoad proprium equum, nisi indivisibiliter venditi. Ita iterum communis.

ARTICULUS ULTIMUS.

Quinam potissimum Authores legi possint illius, qui in Theologiæ moralis Studio magis se perficere desiderant.

Esti ex his, quæ hæctenus de generalibus principiis Theologiæ moralis sunt dicta, Theologus moralis modicum reportaturus subsidium credatur, quia tamen per commune proverbium dulcius (imò & utilius, abundantiusque) ex ipso fonte petuntur aquæ, ideo ut suo tempore ad ipsos etiam Fontes, id est, Authores fusiùs de hac materia discurrentes recurrere sciat, placet breviter coronidis locobrevem Catalogum annectere eòrum Authorum, qui nostris partem in partibus notiores existunt, & Theologiam moralem vel totam, vel quoad aliquas saltem partes peritrus aut ipsam praxin accommodatiùs tractasse videntur. Quod tamen antè, quàm præstem, duò præmonitum velim Lectorem. 1. Non me comparationem ullam (quippe quam odiosam esse non ignoro) inter Authores institurum, & quis eorum alteri sive ob ingenii ac prudentiæ acumen, sive ob tractatæ materiæ dexteritatem ac claritatem præferendus sit, deciderum, sed præcisè unam aut alteram rationem, ob quam utiliter legi possit, indicaturum. 2. Me, dum hos potius, quàm alios nominavero, non propterea insinuare velle, quòd non alii quoque plures in aliis Regionibus aut Provinciis reperiantur, qui æquè utiliter scripserint, aut legi queant, sed quòd hi in nostris partibus ferè notiores sint, & de consuetudinibus & praxibus Germaniæ nostræ majorem noticiam habuerint.